

FÖRDJUPNING – Företagskonkurserna ökar

Antalet företagskonkurser har ökat och mellan januari 2022 och september 2023 gick drygt 12 000 aktiebolag i konkurs, vilket är fler än genomsnittet de senaste 5 åren. Hittills har dock den snabba ökningen av konkurserna främst varit koncentrerad till ett fåtal branscher och de flesta företagen har haft få anställda. Riksbanken har analyserat de företag som gått i konkurs och hur sårbara de företag är som fortfarande är aktiva. Fördjupningen visar att de företag som gått i konkurs har haft höga skulder i förhållande till sina tillgångar och haft svaga kassaflöden i många år. Storleken på de samlade lånen var emellertid begränsad och konkurserna har därför haft en begränsad påverkan på bankernas kreditförluster. Fördjupningen visar dock att det fortfarande finns ungefär 40 000 aktiva företag som har liknande attribut. Dessa företag skulle kunna orsaka större kreditförlustreserveringar för svenska banker om de får problem.

Fler konkurser efter flera år av ekonomiska chocker

Sedan inledningen av 2022 har den ekonomiska utvecklingen präglats av hög inflation, fallande tillväxt och stigande räntor. Det har gjort att många företags finansiella ställning gradvis försämrats. Antalet konkurser har ökat successivt sedan sommaren 2022 och konkursgraden är nu högre än normalt (se Diagram 35).

Riksbanken har studerat majoriteten av de drygt 12 000 företag som gått i konkurs under perioden januari 2022 till september 2023 (härefter omnämns dessa som konkursade företag).⁸⁷ Dessutom har de företag som fortfarande är aktiva studerats (härefter omnämns dessa som kvarvarande företag) för att undersöka hur många som kan vara sårbara i den nuvarande ekonomiska miljön och kunna orsaka större kreditförlustreserveringar för svenska banker (härefter omnämns dessa som sårbara företag).⁸⁸ Analysen baseras på Serranodatabasen som innehåller årsredovisningsdata för svenskregistrerade aktiebolag över tidsperioden 1998 till 2021.⁸⁹ Databasen ger information om den finansiella ställningen 2021 för 7000 av de konkursade företagen

⁸⁷ Urvalet baseras på de aktiebolag som gått i konkurs under perioden januari 2022 till september 2023 enligt data från Creditsafe. Analysen täcker således inte in de ytterligare 772 aktiebolag som gick i konkurs under oktober 2023.

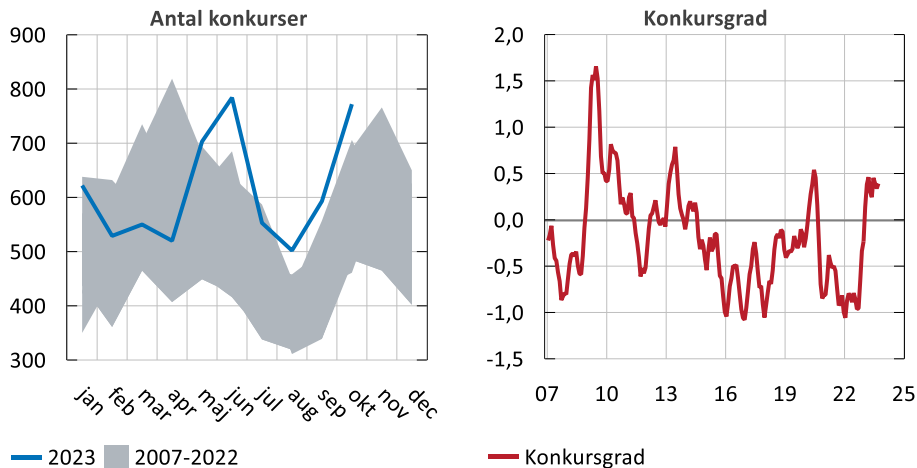
⁸⁸ Sårbara företag definieras som företag med en skuldsättningsgrad över 200 procent och en räntetäckningsgrad under 1,5.

⁸⁹ Med utgångspunkt i de aktiebolag som var verksamma 2021 har vi analyserat företag som tillhör kategorin icke-finansiella företag och som lämnat in en årsredovisning till Bolagsverket för verksamhetsåret 2021. Det var drygt 545 000 företag. För 7000 av de konkursade företagen har vi bolagsspecifik information från deras årsredovisning fram till och med 2021 – alltså upp till 1,5 år innan själva konkursen.

och 545 000 kvarvarande företag. I analysen behandlas samtliga företag som fristående, oavsett om de tillhör en koncern eller inte.

Diagram 35. Antal företagskonkurser har ökat

Antal konkurser, standardavvikelse från medelvärde

Anm. Diagrammet till vänster avser antal konkurser per månad för åren 2007 – 2023. Det grå intervallet visar det minsta respektive högsta antalet konkurser under en enskild månad. Diagrammet till höger avser konkurser bland aktiebolag i relation till totalt antal registrerade företag. Antal registrerade företag 2023 antas vara samma som under 2022. Konkursgraden avser ett 6 månaders glidande medelvärde, normaliserade värden. Ett värde över noll indikerar fler konkurser än normalt.

Källor: UC och SCB.

Fler konkurser men främst inom ett fåtal branscher

Under pandemin var det många företag, inte minst inom handeln, byggsektorn och restaurangbranschen som tog del av finanspolitiska stödåtgärder som lånegarantier och skatteanstånd.⁹⁰ Stöden bidrog sannolikt till att vissa företag kunde leva vidare något längre än vad som annars hade varit möjligt, och till att konkurserna var förhållandevis låga under pandemin.⁹¹ Idag finns det fortfarande utestående skatteanstånd till drygt 24 000 företag.⁹² Det senaste året har företagen, som följd av den höga inflationen och stigande räntor, mött väsentligt högre kostnader och en lägre efterfrågan. Det har försämrat lönsamheten för vissa företag och därmed deras finansiella ställning.

⁹⁰ Lånegarantier innebär att staten i viss utsträckning garanterar företagens lån. I statens företagsakut garanterades till exempel upp till 70 procent av lånen för små och medelstora företag. Det är dock inte staten som är långivare utan banker och andra kreditinstitut, vilka också gör själva kreditprövningarna. Skatteanstånd innebär att likviditeten stärks genom att skatten skjuts upp. Om en ansökan beviljas beläggs anståndsbeloppet med ränta och avgift.

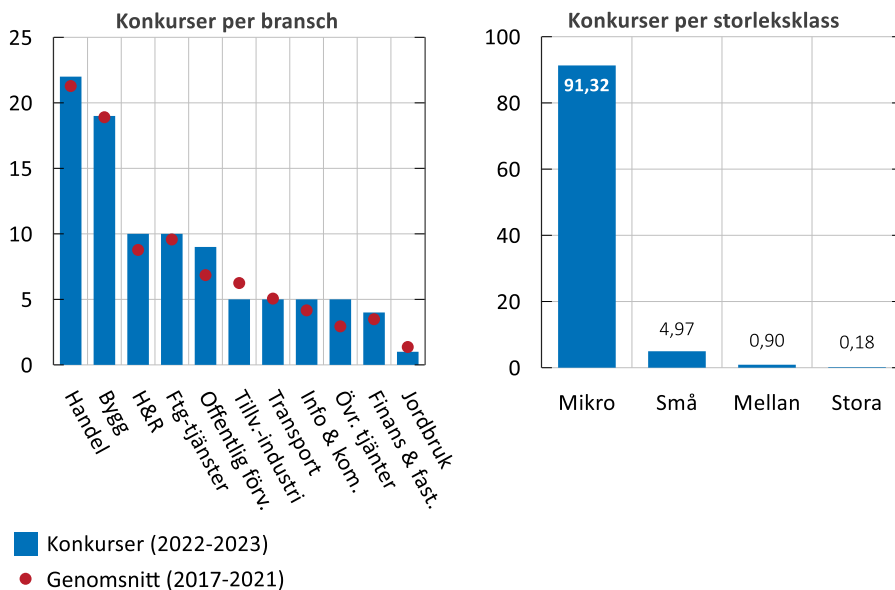
⁹¹ Se Fördjupningen Konkurser under coronapandemins inledande fas i *Finansiell stabilitet, 2020:2.*, Sveriges Riksbank, och C. Cella (2020), "Bankruptcy at the time of COVID-19 – The Swedish experience", *Staff memo*, Sveriges riksbank.

⁹² Se Skatteverket (2023): [Anstånd med betalningar på 45 miljarder | Skatteverket](#) (pressmeddelande).

Av de 12 000 företag som gick i konkurs under perioden januari 2022 till september 2023 var andelen högst bland företag verksamma inom handel och bygg. Dessa sektorer stod för omkring 20 procent vardera. Därefter kom hotell och restaurang samt företagstjänster⁹³, samtliga på ungefär 10 procent. Andra tjänsteföretag, i olika branscher, som inte primärt riktar sig till andra företag stod tillsammans för nästan 10 procent (se Diagram 36). Fördelningen av konkurser per bransch skiljer sig inte nämnvärt från hur fördelningen sett ut historiskt.

Diagram 36. Konkurser fördelat per bransch och storlek

Procent

Anm. Andel av totala antalet konkurser fördelat på bransch respektive storleksklass under perioden januari 2022 till september 2023. H&R står för hotell och restaurang. Röd cirkel avser den genomsnittliga andelen under perioden 2017-2021. Mikroföretag är definierat som företag med 0-9 anställda, små företag med 10-49 anställda, medelstora företag med 50-249 anställda och stora företag med mer än 250 anställda.

Källor: Creditsafe och UC.

Småföretagen står för störst andel av konkurserna

De företag som har gått i konkurs under den studerade perioden har oftast varit små och haft få anställda (se Diagram 37). I vår urvalsperiod hade det genomsnittliga företaget 4,8 miljoner kronor i totala tillgångar, men hälften av företagen hade mindre än 725 000 kronor i totala tillgångar. Vidare hade drygt 40 procent av företagen inte några anställda och 50 procent av dem hade mellan 1 och 9 anställda 2021. Det genomsnittliga företaget hade strax under 4 anställda.⁹⁴ Information från dessa företags årsredovisningar tyder på att de successivt har gjort av sig med anställda innan själva konkursen. En anledning till att många företag inte hade några anställda kan också

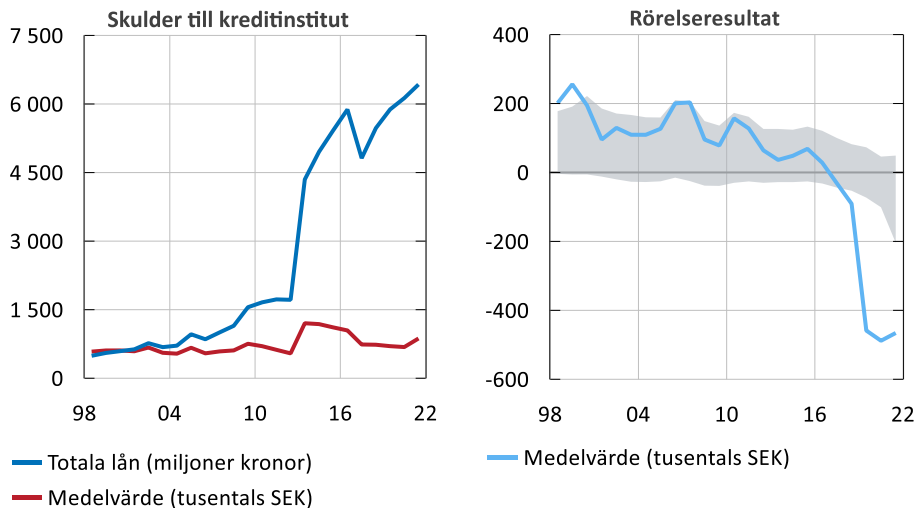
⁹³ Med företagstjänster avses företag verksamma inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik som främst riktar sina tjänster till andra företag (SNI-grupp M).

⁹⁴ Se Diagram A.14 i Diagramappendix.

vara att de var relativt nystartade. Ungefär 25 procent av företagen lämnade in sin första årsredovisning efter 2018.

Diagram 37. Små lån bland företag som gått i konkurs

Kronor

Anm. Diagrammet till vänster visar total och genomsnittlig skuld till kreditinstitut enligt företagens årsredovisning 2021. Diagrammet till höger visar genomsnittligt rörelseresultat innan avskrivningar, räntekostnader och skatt för företagen i urvalet. Det grå intervallet avser rörelseresultatet inom 25e till 75e percentilen.

Källor: Dun & Bradstreet (Serranodatabasen) och Riksbanken.

Mindre företag tenderar att ha små eller inga lån. Detta illustreras av att de konkursade företagen i genomsnitt hade knappt 1 miljon kronor i lån från kreditinstitut, medan medianföretaget inte hade några lån alls 2021. Totalt hade dessa företag knappt 6,5 miljarder i lån från kreditinstitut 2021 (se Diagram 37). Summan av lånen bland dessa företag har varit för liten för att kunna påverka bankerna i någon större utsträckning.

Företagen hade under en längre tid gått finansiellt svagt

En del företag som gick i konkurs under urvalsperioden började gå allt sämre redan efter den globala finanskrisen 2008. Av de konkursade företagen har det genomsnittliga företaget gått med förlust efter skatt sedan finanskrisen. Bakom siffrorna finns en mindre andel av företagen som gjorde relativt stora förluster. Att ett företag går med förlust efter skatt ett enskilt eller några år behöver dock inte vara ett problem om deras kassaflöde varit positivt. Det genomsnittliga företaget i vårt urval hade ett positivt rörelseresultat fram till och med 2016 (se Diagram 37).

Om ett företag tillfälligt går med förlust kan företaget använda tillgänglig kassa eller sälja likvida tillgångar, eller skaffa likviditet via lån eller tillskott av kapital från ägarerna.

Många av de konkursade företagen verkar ha haft den möjligheten, eftersom den genomsnittliga kassalikviditeten varit över 100 procent fram till 2020.⁹⁵ Förutom att de konkursade företagen hade lån från kreditinstitut så hade de också andra typer av skulder som bidrog till en hög skuldsättning. Skuldsättningsgraden uppgick till 145 procent i genomsnitt bland de konkursade företagen under 2021 och medianen uppgick till 260 procent. Det var betydligt högre än medianskuldsättningen för de kvarvarande företagen som uppgick till 60 procent. Skuldsättningsgraden är starkt relaterad till soliditeten, alltså hur stor andel av ett företags tillgångar som finansierats med eget kapital. Soliditeten var nämnvärt lägre bland de konkursade företagen jämfört med de kvarvarande.

Företagen som gick i konkurs hade dessutom svårt att betala sina lånekostnader. Den genomsnittliga räntetäckningsgraden uppgick till -2 för de konkursade företagen, medan kvarvarande företag uppvisade en räntetäckningsgrad på 3,6 under 2021. Överlag kan man konstatera att många av de konkursade företagen hade ett förhållandevis svagt utgångsläge innan inflationen och räntorna började stiga, att döma av deras finansiella ställning 2021.

Data indikerar att det kan finnas många sårbara företag

För att kunna bedöma om det finns sårbara företag som kan orsaka bankerna större kreditförlustreserveringar har alla aktiebolag kategoriserats utifrån sin finansiella ställning 2021. Tabell 3 delar in de kvarvarande företagen beroende på deras skuldsättningsgrad och räntetäckningsgrad. En räntetäckningsgrad under 1 innebär att företaget inte kan betala sina räntekostnader med intjäningen från den löpande verksamheten. En räntetäckningsgrad nära 1 indikerar att företaget kan vara finansiellt ansträngt.⁹⁶ Ett företag anses därför vara sårbart – ha större sannolikhet att hamna i obestånd – om de har en räntetäckningsgrad under 1,5 och en skuldsättningsgrad som överstiger 200 procent.

Av de drygt 545 000 kvarvarande företagen hade omkring 116 000 lån från minst ett kreditinstitut. Totalt hade dessa företag 2 202 miljarder kronor i lån från kreditinstitut 2021.⁹⁷ Bland de kvarvarande företagen med lån klassades drygt 29 000 företag, eller 25 procent, som sårbara (se rött fält i Tabell 3). Totalt stod dessa för knappt 35 procent av lånen, motsvarande 760 miljarder kronor. Till gruppen sårbara företag adderas även företag som hade en negativ räntetäckningsgrad men låg skuldsättningsgrad, eftersom de skulle kunna drabbas av likviditetsproblem om deras intjäning inte har förbättrats sedan 2021. Då tillkommer lån motsvarande drygt 355 miljarder kronor, drygt 16 procent av de totala lånen (se gult fält i Tabell 3).

Sammantaget fanns det 38 000 företag som klassificerades som sårbara. Dessa stod för drygt hälften av de totala lånen från kreditinstitut, vilket motsvarade drygt 1 120

⁹⁵ Att skuldsättningsgraden successivt ökat kan vara ett resultat av att vissa företag gått med förlust under flera år och använt det egna kapitalet för att täcka upp för detta.

⁹⁶ Företag som har en räntetäckningsgrad under 1 behöver använda likvida medel, sälja tillgångar, ta nya lån eller göra en nyemission för att kunna betala sina räntekostnader och inte hamna i obestånd.

⁹⁷ Det kan ställas i relation till de 2 593 miljarder kronor som representerar bankernas totala utestående företagsutlåning i Sverige i december 2021 enligt SCBs finansmarknadsstatistik.

miljarder kronor. Den största delen av de sårbara företagens lån tillhör företag verk- samma inom fastighetssektorn och tjänstesektorn. En viktig begränsning i analysen är att den inte tar hänsyn till att en stor del av företagen ingår i en företagskoncern. Av de 38 000 företagen tillhörde 40 procent en företagskoncern och dessa stod för 90 procent av lånen, det vill säga 1 024 miljarder i lån. Det innebär att andelen sårbara företag kan överskattas i analysen, eftersom andra delar av koncernen kan ha en starkare finansiell ställning och en bättre förmåga att betala koncernens samlade låne- kostnader inklusive det enskilda dotterföretagets.

Tabell 3. Andel av kvarvarande företag som är sårbara

	Låg skuldsättning			Hög skuldsättning		
	RTG<0	RTG (0, 1,5)	RTG>1,5	RTG<0	RTG (0, 1,5)	RTG>1,5
Antal företag	9 081	2 111	36 529	19 255	9 758	39 119
Andel företag, %	8	2	32	17	8	34
Lån från kredit- institut (mn kronor)	355 055	59 981	252 812	450 955	312 701	770 216
Andel av totala lån, %	16	3	11	20	14	35

Anm. Räntetäckningsgrad (RTG) är beräknad som rörelseresultat i förhållande till finansiella kostnader. Skuldsättningsgraden är beräknad som totala justerade skulder i förhållande till justerat eget kapital.

Källor: Dun & Brandstreet (Serranodatabasen) och Riksbanken.